

**МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ
INTERNATIONAL SCIENTIFIC-PRACTICAL CONFERENCE**

**СТРАТЕГІЧНІ ПРІОРИТЕТИ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ, ОБЛІКУ,
ФІНАНСІВ ТА ПРАВА В УКРАЇНІ ТА СВІТІ**

**STRATEGIC PRIORITIES FOR THE DEVELOPMENT OF THE
ECONOMICS, ACCOUNTING, FINANCE AND LAW
IN UKRAINE AND THE WORLD**

**Збірник тез доповідей
Book of abstracts**

**Частина 4
Part 4**

**23 січня 2020 р.
January 23, 2020**

**м. Полтава, Україна
Poltava, Ukraine**

**МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
КОНФЕРЕНЦІЯ
INTERNATIONAL SCIENTIFIC-PRACTICAL
CONFERENCE**

**СТРАТЕГІЧНІ ПРІОРИТЕТИ РОЗВИТКУ
ЕКОНОМІКИ, ОБЛІКУ, ФІНАНСІВ ТА
ПРАВА В УКРАЇНІ ТА СВІТІ**

**STRATEGIC PRIORITIES FOR THE
DEVELOPMENT OF THE ECONOMICS,
ACCOUNTING, FINANCE AND LAW
IN UKRAINE AND THE WORLD**

**Збірник тез доповідей
Book of abstracts**

**Частина 4
Part 4**

**23 січня 2020 р.
January 23, 2020**

**м. Полтава, Україна
Poltava, Ukraine**

УДК 33
ББК 65

Стратегічні пріоритети розвитку економіки, обліку, фінансів та права в Україні та світі:
збірник тез доповідей міжнародної науково-практичної конференції (Полтава, 23 січня 2020 р.): у 6 ч. Полтава: ЦФЕНД, 2020. Ч. 4. 59 с.

У збірнику тез доповідей представлено матеріали учасників Міжнародної науково-практичної конференції “Стратегічні пріоритети розвитку економіки, обліку, фінансів та права в Україні та світі” з:

Академія адвокатури України
Академія Державної пенітенціарної служби
Васильківський коледж Університету “Україна”
Вінницький навчально-науковий інститут економіки ТНЕУ
Вінницький національний аграрний університет
Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ
ВСП “Інститут інноваційної освіти Київського національного університету будівництва і архітектури”
Горький государственный учебный университет
Гродненский государственный университет им. Я. Купалы
ДВНЗ “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника”
ДВНЗ “Київський національний економічний університет ім. В. Гетьмана”
ДВНЗ “Переяслав-Хмельницький ДПУ імені Григорія Сковороди”
ДВНЗ “Придніпровська державна академія будівництва та архітектури”
ДВНЗ “Ужгородський національний університет”
ДВНЗ “Університет банківської справи”
Державна установа “Інститут економіки природокористування та сталого розвитку Національної академії наук України”
Державна фіскальна служба України
Державний вищий навчальний заклад “Могилів-Подільський монтажно-економічний коледж”
Державний університет “Житомирська політехніка”
Державний заклад вищої освіти “Університет менеджменту освіти”
Дніпровський державний технічний університет
Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара
Донбаська державна машинобудівна академія
Донбаський інститут техніки та менеджменту ПВНЗ “Міжнародний науково-технічний університет імені академіка Юрія Бугая”
Донецький державний університет управління
Донецький національний технічний університет
Європейський університет
Житомирський національний агроекологічний університет
Запорізький національний університет
Західнодонбаський інститут ПрАТ “ВНЗ “Міжрегіональна Академія управління персоналом”
Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу
Інститут вивчення проблем злочинності імені В.В.Сташиса
Інститут економіки промисловості НАН України
Інформаційний центр ГО “Молодіжний Націоналістичний Конгрес”
Кам’янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Католицький університет Любельський Івана Павла II
Київський національний торговельно-економічний університет
Київський національний університет ім. Тараса Шевченка
Київський національний університет культури і мистецтв
Київський національний університет технологій та дизайну

Київський національний університет харчових технологій
Київський університет права Національної академії наук України
Київський університет туризму, економіки і права
Коледж транспорту та комп’ютерних технологій Чернігівського національного технологічного університету
Коломийський політехнічний коледж
Криворізька загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №90
Криворізький національний університет
Луганський національний університет імені Тараса Шевченка
Луцький інститут розвитку людини вищого навчального закладу Університету “Україна”
Львівський національний університет імені Івана Франка
Львівський торговельно-економічний університет
Мережа “Вільні Люди”
Миколаївський міжрегіональний інститут розвитку людини Вищого навчального закладу “Відкритий міжнародний університет розвитку людини “Україна”
Миколаївський національний аграрний університет
Міжнародний науково-технічний університет імені академіка Юрія Бугая
Міжрегіональна Академія управління персоналом
Міністерство освіти і науки України
Національна академія внутрішніх справ
Національна академія статистики, обліку та аудиту
Національний авіаційний університет
Національний інститут стратегічних досліджень
Національний науковий центр “Інститут аграрної економіки”
Національний технічний університет України “Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського”
Національний університет “Запорізька політехніка”
Національний університет “Львівська політехніка”
Національний університет “Одеська морська академія”
Національний університет “Одеська юридична академія”
Національний університет біоресурсів і природокористування України
Національний університет водного господарства та природокористування
Національний університет харчових технологій
Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого
НДІ інтелектуальної власності НАПрН України
НДІ правового забезпечення інноваційного розвитку НАПрН України
НТУ “Дніпровська політехніка”
Одеський національний економічний університет
Одеський національний морський університет
Одеський національний політехнічний університет
Полтавський інститут бізнесу
Полтавський юридичний інститут Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого
Представництво Норвезької ради у справах біженців в Україні, м.Київ
Рогатинський державний аграрний коледж
Сумський державний університет
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного
Тернопільський національний економічний університет
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя
Українська інженерно-педагогічна академія
Український державний університет залізничного транспорту
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
Університет державної фіскальної служби України

**Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова
Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця
Харківський інститут ПрАТ “ВНЗ “МАУП”
Херсонський національний технічний університет
Хмельницький університет управління та права ім. Леоніда Юзькова
Черкаський державний бізнес-коледж
Черкаський державний технологічний університет
Чернігівський національний технологічний університет
Чорноморський національний університет імені Петра Могили**

У збірнику тез доповідей висвітлюються результати наукових досліджень з актуальних питань економіки, обліку, фінансів та права.

Тематика конференції охоплює актуальні проблеми: економічної теорії та історії економічної думки; світового господарства і міжнародних економічних відносин; економіки та управління національною економікою; економіки та управління підприємствами; продовольчої безпеки та екологічної політики в сучасному світі; економіки сільського господарства і АПК; екологічної економіки і сталого розвитку; енергоефективності економіки; економіки торгівлі та послуг; економіки природокористування; підприємництва, торгівлі та біржової діяльності; розвитку продуктивних сил і регіональної економіки; інновацій та інвестиційної діяльності; демографії, економіки праці, соціальної економіки і політики; туризму та готельно-ресторанної справи; бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту; фінансів, банківської справи, страхування; математичних методів, моделей та інформаційних технологій в економіці; маркетингу; менеджменту; логістики та транспорту; публічного управління та адміністрування; правового забезпечення державного управління та місцевого самоврядування; історії та теорії держави та права, філософії права; конституційного права, муніципального права, міжнародного публічного права; цивільного права та процесу, сімейного права, житлового права, міжнародного приватного права; трудового права та права соціального забезпечення; адміністративного права та процесу, фінансового права, інформаційного права; кримінального права, кримінально-виконавчого права, кримінології, кримінального процесу, криміналістики; міжнародного публічного права та міжнародного приватного права.

Видання розраховане на науковців, викладачів, працівників органів державного управління, студентів вищих навчальних закладів, аспірантів, докторантів, працівників державного сектору економіки та суб’єктів підприємницької діяльності.

ЗМІСТ
CONTENTS

СЕКЦІЯ 13. ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ДУМКИ SECTION 13. ECONOMIC THEORY AND HISTORY OF ECONOMIC THOUGHT	8
<i>Корогода М. П.</i> СУТНІСТЬ ТА ХАРАКТЕРИСТИКА МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ	8
<i>Панкова Л. І.</i> РЕГІОНАЛЬНИЙ РОЗВИТОК: СТАНОВЛЕННЯ СУЧАСНОЇ ТЕОРІЇ КЛАСТЕРІВ ...	9
<i>Поснова Т. В.</i> ЗМІНА РОЛІ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ.....	10
<i>Ткаченко І. П., Джафорова Г. Р., Нода К. С.</i> ГЛОБАЛІЗАЦІЯ ТА ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЯ ЕКОНОМІКИ: СУТНІСТЬ ТА ВИЗНАЧЕННЯ ФАКТОРІВ СПІВВІДНОШЕНЬ	12
СЕКЦІЯ 14. ФІНАНСИ, БАНКІВСЬКА СПРАВА, СТРАХУВАННЯ SECTION 14. FINANCE, BANKING, INSURANCE	14
<i>Брежнєва-Єрмоленко О. В.</i> МЕТОДИ ОЦІНКИ РИЗИКІВ ДОХОДІВ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ	14
<i>Буштин Л. В.</i> ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ	15
<i>Вашека Г. В.</i> БЮДЖЕТНІ ВІДНОСИНИ В СИСТЕМІ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ КРАЇНИ.....	17
<i>Вінницька О. А., Шмалюх А. І.</i> ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ КРЕДИТНОГО ПОРТФЕЛЯ БАНКУ.....	19
<i>Гой В. В., Химич І. Г.</i> ПРОБЛЕМИ СТРАХОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ ТА НАПРЯМИ ЇХ ВИРІШЕННЯ.....	20
<i>Завалій О. В.</i> РОЗКРИТТЯ ІНФОРМАЦІЇ ПРО КІНЦЕВОГО БЕНЕФІЦІАРНОГО ВЛАСНИКА ЯК ПЕРЕДУМОВА ЕФЕКТИВНОСТІ ЗАХОДІВ З ФІНАНСОВОГО МОНІТОРИНГУ	22
<i>Загороднюк Ю. В., Ходаківська Ю. О.</i> КЛІЄНТООРІНТОВАНІСТЬ ЯК ВАЖЛИВИЙ ЧИННИК ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ СТРАХОВИКІВ	24
<i>Журбич К. М., Витак Д. І.</i> ПРОГНОЗУВАННЯ НАДХОДЖЕНЬ ДОХОДНО-ПРИБУТКОВИХ ПОДАТКІВ В УКРАЇНІ	26

УДК 336.77

Вінницька О. А.

канд. екон. наук, доц., доц. кафедри
фінансів, обліку та економічної безпеки,

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини,

Шмалюх А. І.

здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти,
спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування,
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ КРЕДИТНОГО ПОРТФЕЛЯ БАНКУ

Одним із найважливіших завдань управління кредитною діяльністю є формування та аналіз кредитного портфеля банку. Разом з тим, до теперішнього часу в економічній літературі відсутній єдиний підхід до трактування сутності кредитного портфеля банку. Одні автори до кредитного портфелю відносять всі фінансові активи разом з пасивами банку, інші – вважають, що це поняття охоплює тільки кредитні операції банку, а деякі автори кредитний портфель визначають як сукупність певних елементів [4].

За визначенням Національного банку України, кредитний портфель – це сукупність усіх банківських позик, що структуровані за певними параметрами відповідно до завдань визначеної банком кредитної політики [3].

Сутність кредитного портфеля розглядається також через його функції, до яких відносять: розподільну та перерозподільну; заміщення грошей кредитними операціями; об'єднання кредитів; мінімізації кредитного ризику; розширення та диверсифікації доходної бази банку. Проте деякі з них, на думку науковців, є похідними від загальновідомих функцій кредиту, а деякі є специфічними з огляду на специфіку кредитного портфеля [2].

Кредитний портфель, зазвичай, пов'язують з банківським портфелем, тому виникає необхідність їх порівняння. Порівняльну характеристику банківського та кредитного портфеля наведено у табл. 1.

Кредитний портфель характеризується розміром та структурою. “Розмір кредитного портфеля” розглядається відносно всього розміру активно-пасивних операцій банку, а також відносно розміру кредитних портфелів інших банків і оцінюється за балансовою вартістю всіх кредитів банку, у тому числі прострочених, пролонгованих, сумнівних. Натомість, “структура кредитного портфеля” – це співвідношення конкретних видів кредитних операцій в кредитному портфелі банку. Структура кредитного портфеля банку може вважатися задовільною, якщо питома вага кредитів без забезпечення, сумнівних для повернення, прострочених і пролонгованих складає не більш 50 % [1].

Таблиця 1

Порівняльна характеристика банківського та кредитного портфеля

Характеристики	Банківський портфель	Кредитний портфель
Доходність	Дохід, отриманий на одиницю активів за певний період часу	Дохід, отриманий на одиницю активів, вкладений в кредити, за певний період часу
Ризик	Імовірність виникнення небажаних подій, що можуть виникнути в результаті прийняття рішення з управління банківським портфелем в умовах невизначеності	Імовірність виникнення небажаних подій, що можуть виникнути в результаті прийняття рішення з управління кредитним портфелем в умовах невизначеності
Ліквідність	Вчасне перевтілення активів у грошові кошти або наявні можливості та здатності банку виконувати зобов'язання перед кредиторами	Вчасне повернення кредитів до банку

Джерело: [7, 8]

Із розвитком ринкової економіки серед економістів поширився підхід у дослідженнях банку як специфічного підприємства, суб'єкта підприємництва, фірми, що надає послуги [6], або комерційного підприємства посередницького типу із торгівлею різного роду ліквідними активами, базисним елементом яких є валюта, або гроші, які імітуються кредитором останньої інстанції в особі центрального банку різних держав. Вони являють собою безстроковий титул національного права власності, забезпечений авторитетом даної держави. Із

цієї позиції банки – накопичувачі та хоронителі грошей, мультиплікатори і довірені управителі капіталу, що роблять кредитні та інші послуги на певних договірних економічних і юридичних умовах. Мотив максимізації прибутку як джерела капіталізації заощаджень і нагромаджень для кредитної організації, незалежно від волі і бажання банкіра, повинен регулюватися законом, хоча і є безпосереднім предметом конкретної угоди і договору. В протилежному випадку може взяти гору економіка банкірського лихварства [6]. Отже, як будь-який суб'єкт підприємницької діяльності, банк, здійснюючи діяльність, має відтворити якісь продукти. Важливо з'ясувати, що є кінцевим продуктом від реалізації кредитної діяльності банку, чим користуються позичальники, вступаючи у кредитні відносини з банком.

Покращити рівень банківської ліквідності банківських установ можна за рахунок зміни якісного стану кредитного портфеля, шляхом зниження ризику кредитного портфеля, збільшення питомої ваги короткострокових кредитів у складі кредитного портфеля, шляхом зниження вартості кредитів та шляхом покращення рівня їх забезпечення. Рівень дохідності кредитного портфеля банку залежить від низки економічних чинників: ринкової ставки відсотка, обсягу та структури кредитного портфеля, умов конкуренції на банківському ринку, власних можливостей банку щодо вибору напрямів та об'єктів кредитування [5].

Таким чином, формування кредитного портфеля має вагомим значення в діяльності банків, а його збалансованість, дохідність, ліквідність та ризикованість впливає на ефективність роботи банку в цілому. Тому, кредитний портфель слід розглядати не як просту сукупність наданих позичок, що є результатом хаотичного проведення активних операцій, а як структурований портфель активів, що піддається оцінці, сегментації, класифікації та управлінню, характер якого документально заздалегідь визначається кредитною політикою банку щодо залучення коштів та спрямування їх на кредитування клієнтів на основі відповідних принципів. Якість всього кредитного портфеля в цілому визначає ефективність кредитної діяльності, тому для її успішної реалізації банкам необхідно здійснювати забезпечення повернення наданих позичок та підвищення дохідності кредитних операцій, впроваджувати ефективну та гнучку систему управління кредитним портфелем.

Список літератури

1. Арбузов С. Г. Банківська енциклопедія / С. Г. Арбузов, Ю. В. Колобов, В. І. Міщенко, С. В. Науменкова. К.: Центр наукових досліджень Національного банку України. Знання, 2011. 504 с.
2. Бугель Ю. Основні шляхи вдосконалення сучасних методів оцінки кредитоспроможності позичальника. *Банківська справа*. 2009. № 4. С. 54 – 59.
3. Карагодова О. О. Проблеми оптимізації структури кредитного портфеля комерційного банку. *Банківська справа*. 2012. № 2. С. 40 – 42.
4. Кокин А. С. Оценка лимита риска при кредитовании банками промышленных предприятий с учетом отраслевых и региональных особенностей: Учебник, Нижний Новгород, НИСОЦ, 2009. 180 с.
5. Лагутін В. Д. Кредитування: теорія і практика: навч. посіб. 3-тє вид., перероб. і доп. К.: Т-во “Знання”, КОО, 2002. 215 с.
6. Аванесова Н. Е. Кредитна політика банківських установ: стратегічні аспекти та ризики. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2015. № 8. С. 956 – 961
7. Іваненко Т. В. Перспективи розвитку кредитних операцій комерційних банків у післякризовий період. Буча: Український гуманітарний інститут, 2010. С. 19 – 20.
8. Григораш, Т. Ф. Банківське кредитування в Україні: сучасний стан, основні проблеми та шляхи їх вирішення. *Економічний простір*. № 62. 2012. С. 119 – 124.

УДК 368

Гой В. В.

здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти групи ПФ-31,
Тернопільський національний технічний університет ім. І. Пулюя,

Химич І. Г.

канд. екон. наук, доц. кафедри економіки та фінансів,
Тернопільський національний технічний університет ім. І. Пулюя

ПРОБЛЕМИ СТРАХОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ ТА НАПРЯМИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

Страховий ринок є невід'ємною складовою фінансового ринку України. На сьогодні страхування – це не лише інструмент фінансового захисту майна, а й джерело збагачення економіки держави.